

2.4 Socioekonomická analýza

2.4.4 Občanská vybavenost obcí a základní služby

V občanské vybavenosti obcí do 500 obyvatel se odráží velikost obce, její poloha a vzdálenost od měst v regionu, v nichž jsou sledované služby poskytovány. Nejčastějším typem stravovacího zařízení je hospoda/restaurace s kuchyní, které v dotazníkovém šetření uvedlo 7 obcí. Ve čtyřech z těchto obcí je navíc možnost dalšího občerstvení v restauracích bez stravování. Žádné stravovací zařízení se nenachází v obci Hynčice.

Údaje o ubytovacích zařízeních (hotely nebo penziony) uvedlo 5 obcí, neboť vyšší počet turistů směřuje do obcí s vyšším počtem obyvatel (Broumov, Adršpach, Teplice nad Metují). Tři obce – Vernéřovice, Hynčice a Otovice – uvedly, že na svém území nemají žádné ubytovací zařízení typu hotel nebo penzion. Stálý obchod s potravinami je provozován v pěti obcích. Tam, kde v obci s potravinami chybí, mají obyvatelé krátkou dojezdovou vzdálenost do města nebo do obcí, kde je tato služba zajištěna. V obcích do 500 obyvatel chybí zastoupení poboček pošty, avšak v těchto obcích pošta nikdy nebyla. U obcí s více jak 500 obyvateli jsou pobočky pošty zastoupeny ve všech, vyjma obce Hejtmánkovice. Z dotazníkového šetření mezi obyvateli MAS vyplývá, že obyvatelé jsou s dostupností i kvalitou občanské vybavenosti spíše nespokojeni.

Tabulka č. 2.20: Přehled občanské vybavenosti a základních služeb v obcích **do 500 obyvatel**¹

Název obce	Obchod – potraviny	Restaurace se stravováním	Restaurace bez stravování	Pošta	Hotely penziony
Vernéřovice	1	1	0	1	0
Božanov	1	2	0	1	1
Hejtmánkovice	1	2	1	1	2
Jetřichov	1	1	1	0	1
Hynčice	0	0	1	0	0
Křinice	0	1	1	0	2
Otovice	1	2	0	0	0
Šonov	0	1	0	1	1

Zdroj: Dotazníkové šetření v obcích

Další prvky občanské vybavenosti (kulturní domy, knihovny, místa k setkávání apod.) jsou uvedeny v kapitole 2.4.7 Život v obcích.

Roli v posuzování prvků občanské vybavenosti hrají také veřejná prostranství, neboť se v mnoha případech nacházejí v jejich bezprostřední blízkosti. Stav veřejných prostranství jednotlivých obcí regionu lze souhrnně hodnotit jako potřebný k rekonstrukci, a to nejen z hlediska osvětlení, povrchové úpravy, ale rovněž z hlediska vybavenosti. Vybavením veřejných prostranství se rozumí venkovní mobiliář, do něhož patří lavičky, odpadkové koše,

¹ Obce a města **nad 500 obyvatel** – Adršpach, Broumov, Hejtmánkovice, Martínkovice, Meziměstí a Teplice nad Metují nejsou v tabulce zahrnuty, neboť v nich jsou sledované služby zajištěny.

venkovní stoly, veřejné WC, zábradlí, úřední desky, plakátovací plochy, stojany na kola aj. Dále se mezi vybavení veřejných prostranství zařazují solitérní prvky. Jedná se o prvky ozvláštňující vzhled a charakter prostranství jako např. kašny, fontány.

Za účelem posouzení stavu veřejných prostranství bylo mezi obcemi uskutečněno dotazníkové šetření, v rámci něhož se hodnotil vývoj mezi lety 2009-2019.

Tabulka č. 2.20.1: Vývoj stavu veřejných prostranství v obcích za období 2009-2019

Název obce	Osvětlení		Povrchová úprava		Venkovní mobiliář		Solitérní prvky	
	2009	2019	2009	2019	2009	2019	2009	2019
Broumov	1	1	2	2	2	2	3	2
Jetřichov	3	3	3	3	3	3	3	3
Otovice	3	2	2	3	2	2	3	3
Hejtmánkovice	3	1	2	2	3	3	3	3
Adršpach	2	1	2	2	3	2	3	1
Šonov	3	1	1	2	2	1	3	1
Heřmánkovice	2	2	3	2	2	2	2	2
Verněřovice	2	1	3	1	3	2	3	2
Hynčice	2	1	2	1	2	1	3	1
Martínkovice	3	3	2	3	2	2	3	3
Křinice	3	3	3	3	3	2	3	1
Teplice nad Metují	2	2	2	2	3	3	2	2
Meziměstí	3	2	3	2	3	3	3	3
Božanov	3	1	2	3	2	2	3	3

Zdroj: Dotazníkové šetření v obcích

Legenda: 1 = vyhovující stav, 2 = potřeba částečné obnovy/rekonstrukce, 3 = potřeba kompletní obnovy

Z tabulky výše vyplývá, že ve většině obcí není vyhovující stav veřejného prostranství, přičemž mezi lety 2009-2019 nedošlo k výraznému zlepšení stavu veřejných prostranství. V současné době je potřeba částečné obnovy/rekonstrukce nebo potřeba kompletní obnovy (v alespoň jedné posuzované oblasti) ve 13 obcích ze 14. Největší potřeba částečné nebo kompletní obnovy je v oblasti venkovního mobiliáře. V 6 obcích (Jetřichov, Otovice, Heřmánkovice, Martínkovice, Teplice nad Metují, Meziměstí) je potřeba částečné nebo kompletní obnovy jak u osvětlení, tak u povrchových úprav, venkovního mobiliáře i solitérních prvků, tzn. ve všech posuzovaných oblastech.

2.6 SWOT analýza území MAS

SWOT analýza vychází z analytické části této strategie a analýzy problémů a potřeb. První návrh SWOT analýzy byl vytvořen při **veřejném setkání všech aktérů z území MAS, které se konalo dne 16. 1. 2014**. Na tomto setkání byly zároveň vytvořeny pracovní skupiny k jednotlivým oblastem rozvoje území. Finální verze SWOT analýzy vznikla na základě socioekonomické analýzy území MAS, analýzy problémů a potřeb diskuse pracovních skupin.

Tabulka č. 2.63: SWOT analýza území MAS Broumovsko+

Silné stránky	Slabé stránky
v regionu není velké město	odchod mladých lidí
nižší hustota obyvatelstva	vysoký počet osob ze sociálně znevýhodněného prostředí
dostatek zdrojů kvalitní pitné vody	stárnutí populace
dostatečné pokrytí mobilním signálem	nízká vzdělanost obyvatel
dostupný internet	úbytek obyvatel
existence veřejného osvětlení a vodovodu ve všech obcích	vyšší míra rodin na hranici chudoby
budování kanalizací v obcích	nízká kupní síla
lepší průjezdnost z vnitrozemí	nevýhodná příhraniční poloha
hustá síť cyklotras a turistických tras	zastaralost distribuční sítě nízkého napětí
hustá síť silnic	špatný stav veřejného osvětlení
dostupnost veřejné dopravy	nedostatečná údržba silnic II. a III. třídy (vč. Místních a účelových)
dobré silniční spojení polského příhraničí s turisticky významnými lokalitami	chybějící napojení železniční osobní dopravy na Polsko
kvalitní životní prostředí	nedostatek chodníků, cyklopruhů
ochrana přírody a krajiny	vysoká intenzita dopravy v malých obcích
zajištění nakládání s komunálními odpady	stav místních komunikací
optimalizovaná ČOV v Broumově	nedostatečná kapacita parkovacích ploch u turistických cílů
údržba krajiny	nízká bezpečnost pěší a cyklistické dopravy
systém ochrany obyvatel před povodněmi	nevyhovující stav železničních tratí
větší nabídka volnočasových aktivit pro děti a mládež	zaostalá základní infrastruktura v malých obcích
existence spádové nemocnice	nedostatek sociálních bytů
existence sociálních služeb	neudržovaná krajina
dostupnost základní lékařské péče	lokální znečištění ovzduší lokálním topením
bohatá nabídka kulturních a sportovních aktivit	narušený přirozený vodní režim
stabilní síť maloobchodů s ostatním zbožím	absence čištění odpadních vod v některých částech obcí
existence Domova pro seniory	nízká vytříděnost odpadů
stabilní velcí zaměstnavatelé	ohrožení podzemních vod starými skládkami
regionální znační výrobků	vysoká nezaměstnanost
volné pozemky a objekty k využití	chybějící denní stacionář a odlehčovací služba pro seniory a ZP
vhodné podmínky pro zemědělství a lesnictví	absence specializovaných lékařských služeb
stabilní podnikatelské prostředí	nedostatečná maloobchodní síť v malých sídlech (potravin)
dostatečná kapacita sítě ZŠ a MŠ	nedostatečné pokrytí regionu sociálními službami

Silné stránky	Slabé stránky
kvalita středoškolského vzdělání	vliv nedořešených církevních restitucí na hospodaření ve státních lesích
shodné území MAS, ORP, DSO	nevhodná skladba zemědělský plodin
otevřené hranice a přeshraniční spolupráce	malé využití chátrajících objektů
aktivní DSO	půdní eroze způsobená intenzivním zemědělstvím na velkých plochách
schopnost komunikovat a řešit společné zájmy	vyšší míra nezaměstnanosti
kulturní a přírodní dědictví	nedostatek pracovních příležitostí pro osoby se základním vzděláním a zdravotním postižením
destinační management	špatná dostupnost odborného středního školství
podmínky pro rozvoj cestovního ruchu	dlouhodobé finanční zatížení obcí v souvislosti s rozsáhlými investicemi (kanalizace)
	kriminalita a vandalismus
	nedostatek policistů
	vysoká přestupková činnost
	špatný technický stav kulturních památek
	nedostatek kapacit pro volnočasové aktivity a cestovní ruch v případě špatného počasí
	sezónnost cestovního ruchu
	nevyhovující stav veřejných prostranství
Příležitosti	Hrozby
využití potenciálu mladých lidí	špatný demografický vývoj
zlepšení dostupnosti dobudováním dálniční sítě	zhoršení sociální struktury obyvatelstva
využití potenciálu železnice	rušení spojů veřejné dopravy
zkvalitňování dopravní sítě vč. Veřejné dopravy	devastace přírodních zdrojů a znehodnocení krajiny činností člověka
zlepšení kvality přístupových komunikací k výrobním objektům	těžba břidlicového plynu v regionu a okolí
další rozvoj cyklotras a naučných stezek	nepolupráce polských orgánů při ochraně životního prostředí
zlepšení vzhledu krajiny rozčleněním větších územních celků	ohrožení povodněmi a suchy
využití odpadů pro kompostování	rušení zdravotnických služeb
využití místních přírodních zdrojů pro místní produkci	zhoršení dostupnosti lékařských služeb
prostor pro uplatnění a život kvalifikovaných lidí	vznik nestabilního podnikatelského prostředí
propojení potřeb zaměstnavatelů se školstvím	úbytek pracovních příležitostí
využití volných objektů	redukce počtu škol
využití potenciálu lidí s nízkým vzděláním	nestabilní legislativa
rozvoj sociálního podnikání	rasismus, extremismus
využití potenciálu přeshraniční spolupráce	
rozvoj spolupráce v regionu	
rozvoj spolupráce mezi českou a polskou policií	
využití kulturního a přírodního dědictví pro cestovní ruch	
rozvoj služeb v rámci cestovního ruchu	
rozvoj destinačního managementu	
využití potenciálu vzdělávacího centra v Broumovském klášteře	
rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch	

2.7 Analýza problémů a potřeb území

2.7.1.3 Služby

Na území MAS Broumovsko+ jsou poskytovány různé služby občanské vybavenosti a obchodu, jejich zastoupení však pro většinu měst a obcí není vyhovující a nepokrývá potřeby regionu. **Za službami je nutné dojíždět do větších měst, která nemohou kapacitně a v dostatečné kvalitě vyhovět stávajícím požadavkům obyvatel.** Kvalita i diverzifikace občanské vybavenosti obcí do 500 obyvatel je přímo úměrná velikosti obce, její poloze a vzdálenosti od měst v regionu, v nichž jsou sledované služby poskytovány. V těchto menších obcích chybí zastoupení poboček pošty, u obcí s více jak 500 obyvateli jsou pobočky pošty zastoupeny ve všech, vyjma obce Hejtmánkovice. Stálý obchod s potravinami je provozován pouze v pěti obcích do 500 obyvatel.

Na území MAS chybí krytá sportoviště nabízející alternativu trávení volného času při nepřízní počasí nebo v zimním období, jako např. krytý bazén, krytá tenisová hala a další. Vzhledem k nedostatku sportovišť při nepřízní počasí bude nutné modernizovat k tomuto účelu stávající objekty v obcích nebo vybudovat nové, sloužící občanům regionu i jeho návštěvníkům.

Dále je nutná **revitalizace veřejných prostranství měst a obcí (potřeba obnovy zejména venkovního mobiliáře – 13 obcí ze 14) včetně nevyužitých či chátrajících objektů,** modernizace či pořízení stávajícího, resp. nového vybavení pro společenské aktivity. V rámci udržení společenského života v obcích je třeba rozvíjet nové atraktivní formy spolkové činnosti, nová sportovní odvětví pro přilákání především mladých lidí a zapojení větší části obyvatelstva do dění v obci.

Podpoře aktivního přístupu obyvatel ke spolkové činnosti v obcích může přispět i **spolupráce mezi představiteli spolků, zástupců obcí a zástupců podnikatelských subjektů.** S tím souvisí i získání zdrojů financování na jejich činnost od obce, ale i od zástupců podnikatelských subjektů.